

A GYŐRI ÍTÉLŐTÁBLA POLGÁRI KOLLÉGIUMA

Tanácselnöki vélemény (2007. 01. 19.) a bíróság kizárása, illetőleg az eljáró bíróság kijelölése iránti ügyekben folytatandó gyakorlatról

I.

A 2005.évi CXXX.tv. – az ítélőtáblákat érintően - néhány ponton módosította az 1952.évi III.tv.-nek (Pp.) a bírák kizárására (18.§.) és az eljáró bíróság kijelölésére (45-46.§) vonatkozó rendelkezéseit.

A Győri Ítélőtábla tanácselnöki értekezlete ezért a korábban ebben a tárgyban elfogadott (2005.03.17.) tanácselnöki véleményét felülvizsgálta, a hatályos rendelkezésekhez nem igazodó részeinek mellőzése és az eltelt időszakban felmerült néhány további kérdés megválaszolása érdekében következő, s a korábbi helyébe lépő tanácselnöki véleményt fogadta el.

A Pp. 18. §. (2) bekezdése értelmében az ítélőtábla a *megyei bíróságot mint másodfokú bíróságot és a munkaügyi bíróságot érintő ok esetében határoz* a kizárás tárgyában, amely rendelkezésből következően a helyi bíróság kizárása tárgyában a megyei bíróságnak mint másodfokú bíróságnak kellene döntenie.

A 45. §. (2) bekezdése értelmében az ítélőtábla határoz a helyi bíróság kijelölése kérdésében, ha az illetékességi területéhez tartozó valamely megye összes helyi bíróságának kizártsága miatt kell más bíróságot kijelölni.

A fentiek szerint tehát az ítélőtábla a Pp. hivatkozott rendelkezései alapján sem a helyi bíróság kizárása tárgyában, sem pedig - az I/2. pont szerinti kivétellel - helyi bíróság kijelölése tárgyában nem dönthetne.

A fentebb ismertetett jogszabályi előírások ellenére a tanácselnöki értekezlet úgy határozott, hogy *célszerűségi megfontolások* alapján a perek időtartamának elhúzódását, a kizárási/kijelölési ügyek halmozódását elkerülendő, Győri Ítélőtábla nem kíván eltérni a Legfelsőbb Bíróság által korábban – feltehetőleg a már nem hatályos Pp. 47. §. alapján - kialakított és az ítélőtáblák többsége által is átvett attól a gyakorlattól hogy:

1.) Az ítéltábla elsődlegesen a *helyi bíróság kizárása és más helyi bíróság kijelölése tárgyában dönt*, amikor a helyi bíróságot is érintő kizárási ok esetében a megyei bíróság azért nem tud eljárni, mert az ügyben a Pp.13.§ (1) bekezdés a) illetőleg 13.§ (1) bekezdés e) pontjára hivatkozva – ez utóbbi esetben valamennyi az érintett ügyszakban dolgozó bírójától származó nyilatkozat alapján - maga is a kizárását kéri,

2.) ezzel együtt – mint ha két együttesen általa eldöntendő kizárási/kijelölési ügy lenne előtte - az esetleges fellebbezések elbírálására másik megyei bíróságot jelöl ki.

II.

Az I.pont szerinti gyakorlatot azonban az ítéltábla nem követi akkor, amikor a helyi bíróságot érintő kizárási tárgyában a megyei bíróság azért nem tud határozni, mert döntése előtt vele szemben is kizárási okot – jellemzően elfogultsági kifogást előterjesztve - jelentenek be az ügyben.

1.) Ilyenkor *csak a megyei bíróság mint másodfokú bíróság és valamennyi helyi bíróságával szemben egyidejűleg fennálló kizárási ok* esetében fog a Győr Ítéltábla a más megye illetékességi területéhez tartozó helyi bíróság kijelöléséről határozni (a I/.1.pontan tárgyaltak szerint), akkor azonban, *amikor a megyei bírósággal szemben vagy általa bejelentett kizárási ok alaptalan, az ítéltábla csak a megyei bíróság kizárásának megtagadásáról határoz*, s az elsőfokú bíróságot érintő kizárási ok tárgyában már neki kell döntenie.

2.) *Nem fog más megyéhez tartozó helyi bíróságot kijelölni a Győri Ítéltábla akkor, ha a „megye valamennyi bírójával szemben”* előterjesztett kizárási kérelemmel kapcsolatosan beszerzett bírói nyilatkozatok alapján megállapítható, hogy – a megyei bírósággal szemben ugyan fennáll a kizárási ok, azonban - *van a megyében olyan helyi bíróság, amelynek bírái az elfogultság tárgyában negatívan nyilatkoztak.*

Ilyenkor az adott megyében ezt a helyi bíróságot kijelölve *az esetleges fellebbezések elbírálására* jelöl ki másik megyei bíróságot az ítéltábla.

III.

Számos esetben előfordul, hogy olyan helyi bíróság előtt indult perben kerül fel a kijelölési/kizárási ügy az ítéltáblára – a megyei bíróságot is érintő kizárási ok miatt -, amelyben nyilvánvaló, hogy a per elsőfokú elbírálására a megyei bíróság rendelkezik hatáskörrel (pl.bírósági jogkörben okozott kár, személyiségjogi per).

Ismert olyan gyakorlat, amely szerint ilyen esetben a kijelölést végző bíróság figyelemmel van a Pp. hatásköri szabályaira is, s ennek következtében a helyi bíróság és a megyei bíróság kizárása esetében a másik megyei bíróságot mint elsőfokú bíróságot jelöli ki eljáró bírósággént.

Ezzel a gyakorlattal a Győri Ítéltábla nem ért egyet, ugyanis célszerűségi szempontok miatt sem kíván kijelölési/kizárási kérdések kapcsán hatásköri kérdésekben dönteni, mint ahogyan ezt a megyei bíróságok sem teszik, ha ők a kijelölő bíróságok.

Ugyanakkor az ilyen határozatok indokolásában utalni fog arra az ítéltábla, hogy a kijelölési döntés nem jelenti egyúttal a hatáskör tárgyában történő állásfoglalást is.

IV.

1) Előfordulhat, hogy jogerős áttételi végzés miatt olyan megyei bíróságnak kellene eljárnia az ügyben, amelynek a kizárásáról a Pp. 13. §. (1)bekezdése alapján az arra illetékes bíróság már döntött.

Ebben az esetben a kizárt megyei bíróságnak *nem kell újra a kizárása tárgyában indítványt tenni*, csupán utálnia kell a felterjesztésében a korábbi határozatra. (Példa az az eset, amikor a helyi bíróság hatásköri okból olyan megyei bírósághoz tette át az ügyet, amelynek kizárásáról korábban ebben az ügyben az ítéltábla már határozott, s ezt követően a megyei bíróság valamennyi bírāja – már indokolatlanul - elfogultsági bejelentést tett.)

Ha viszont a hatáskörének hiányát megállapító helyi bíróságnak tudomása van arról, hogy saját megyei bíróságát az adott ügy elintézéséből *korábban már kizárták, nincsen olyan megyei bíróság ahová az ügyet áttenni rendelhetné*, hiszen saját megyei bírósága kizárt, az esetleges fellebbezések elbírálására vonatkozó kijelölő végzés pedig nem alapítja meg a másik megyei bíróság illetékességét az elsőfokú eljárás tekintetében.

Ilyenkor a hatáskör hiányának megállapításáról és - ennek jogerőre emelkedése esetére - az eljáró bíróság kijelölése végett az ítéltáblához történő felterjesztésről kell rendelkeznie a helyi bíróságnak, az indokolásban utalva arra, hogy az elsőfokú eljárásra illetékes megyei bíróság az ügyben már kizárásra került.

Ügyviteli szempontból természetesen ilyen esetben is a megyei bíróságon keresztül történik a felterjesztés /2004.évi 1.sz.OIT szabályzat 49.§ (1) bek./.

2) A gyakorlatban problémát okozott az kérdés, hogy melyik megyében kell helyi bíróságot kijelölnie annak a megyei bíróságnak, amelynek - mint másodfokú ügyintézésre kijelölt bíróságnak – a másik megyébe tartozó helyi bíróság kizárása miatt kell újabb helyi bíróság kijelöléséről döntenie. (Ez akkor fordulhat elő, amikor korábban csak másik megyei bíróság kijelölésére volt szükség, később azonban az eljáró helyi bíróságot érintő kizárási helyzet keletkezett.)

Ilyenkor a kijelölt megyei bíróság az eredetileg illetékes másodfokú bíróság „helyébe” kerül, ez azonban az elsőfokú bíróság(ok) tekintetében illetékességi

változást nem eredményez, miből következően nem saját, hanem másik megye helyi bíróságai közül kell eljáró bíróságot kijelölnie. Természetesen csak azon bíróságok közül választhat, amelyekkel szemben kizárási ok nem áll fenn.

V.

Nem helytálló az azon érvelésen alapuló felterjesztés, amely szerint a helyi bíróság az előtte a megyei bíróság ellen indított kártérítési per intézéséből – adott esetben nem a 13.§ (1) bekezdés e) pontja, hanem - a Pp. 13. §. (1) bekezdés a.) pontja alapján azért kizárt, mert a Bszi. 19. §. (5) bekezdése, 20. §-a szerint a helyi bíróság nem, csakis a megyei bíróság a jogi személy, s a 2004. évi 3. számú OIT szabályzat 7. §-a értelmében a helyi bíróságok a megyei bíróság szervezeti egységei.

A 13. §. (1) bekezdés a.) pont *eljárásjogi értelmezésében* a fél fogalma alá kizárólag a megyei bíróság vonható, ugyanis az eljárásjog a helyi bíróságot önálló fórumként szabályozza, így eljárásjogi kérdésekben ez a *lex specialis* a hivatkozott jogszabályi rendelkezésekhez képest.

Az ilyen jogértelmezésen alapuló kijelölési kérelmek esetében az ítélőtábla a helyi bíróság kizárását meg fogja tagadni.

Nyilvánvalóan más a helyzet, ha a helyi bíróság valamennyi bírója a megyei bíróság ellen előtte indított perben a Pp. 13. §. (1) bekezdés e.) pontja alapján kezdeményezi kizárását.